

Les últimes mossegades de Rita Barberà

L'Ajuntament de València vol aprovar abans de les eleccions una revisió del Pla General d'Ordenació Urbana que contempla la requalificació de 415 hectàrees d'horta. Les intencions depredadores del consistori han revifat el moviment Per l'Horta i han posat en peu de guerra als afectats per una política urbanística que, consideren, reprèn el paradigma especulatiu de l'època de la bombolla. En parlem amb alguns dels qui tracten de salvar les seues cases de les darreres queixalades de Rita Barberà.

Empar Puchades reviu aquests dies la seua infantesa. Amb només vuit anys la seua família fou brutalment expulsada de l'alqueria on vivien, en una zona coneguda com la Torreta, dins la partida de Castellar, una pedania situada al sud del terme municipal de València. Corrien els últims anys de la dècada dels 50 i la llar dels Puchades, com la de tants altres que patiren en silenci aquesta repressió urbanística, fou víctima del Pla Sud: les seues cases estaven just allí on havia de transcórrer el nou llit del riu Túria. Aleshores, Empar i els seus tractaren de plantar cara a les retroexcavadores i als agents de la guàrdia civil. "Cada nit els meus pares, els meus iaies i nosaltres ens gitàvem els uns al costat dels altres agafats de

L'horta ha retrocedit des de les 52.000 hectàrees que tenia l'any 1956 a les 28.500 actuals.

EVA MANEZ

les mans”, explica Empar. Van poder resistir cinc anys de lluita però el 1964 el drama es consumà. “Ens van llevar la casa, però amb la casa ens van llevar els animals i els horts on treballava mon pare”, narra aquesta funcionària de 59 anys. El seu iaio va morir al poc de temps d'aquella arrabassada i “mon pare no va tornar mai a ser el mateix”.

D'aquella experiència, a Empar, li queda avui el record, però també l'esperit de lluita. El mateix esperit que ara l'ha duta a alçar-se en peu de guerra contra la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana (PGOU) que l'Ajuntament de València vol aprovar a corre-cuita. La nova cartografia a què l'equip de Rita Barberà vol donar llum verda amenaça directament la casa on ella, el seu home i els seus

dos fills, viuen de fa 28 anys, també a la pedania de Castellar. L'Ajuntament vol fer passar per allí una redona. “El plànol no és gens clar i no se sap si la casa me la parteixen o vés a saber tu què. Quan hem anat a l'ajuntament a informar-nos-ens diuen que no ens preocupem que, si apareix retolat amb color d'un vial, és potser perquè se'ls havia acabat el retolador del color que tocava”, lamenta des de la indignació. Per a Empar és la història reviscuda.

Per tot això, Empar s'ha posat al capdavant de la lluita contra la revisió del PGOU que promou l'Ajuntament i que contempla l'expansió de la trama urbana a costa de pegar unes bones mossegades a l'horta. En concret, el nou planejament preveu la requalificació a sòl urbanitzable de 415 hectàrees d'aquesta catifa verda i marró que envolta la ciutat. Hi ha afectades zones d'alt valor, com la partida de Dalt de Campanar, Forn d'Alcedo i Castellar-Oliveral, Faitanar, Mahuella, la Punta, l'Horta de Vera i Racó de l'Anell i Racó de Sant Llorenç. A tot Europa només hi ha sis espais periurbans d'aquestes característiques i la seua singularitat ha estat reconeguda per prestigiosos acadèmics com Carl Steinitz. El que ara fa l'Ajuntament és obrir les portes des de l'administració a un procés de transformació del sòl i de depredació dels recursos agrícoles que els agents urbanístics ja van empènyer fa una dècada en els límits de la taca urbana per la via dels Plans d'Acció Integral (PAI). Es tracta, en definitiva, de legitimar l'urbanisme expansionista. El plantejament del consistori “està fora de la lògica”, a parer de Carles Dolç. Des del punt de vista d'aquest reputat arquitecte i urbanista, “no té sentit fer una revisió expansionista quan la ciutat està estancada demogràficament”. Des de 2009 a 2014, la població resident a València ha passat de 815.440 a 787.188 habitants. Segons Dolç, si escau, “la ciutat té marge per créixer cap a dins: hi ha sòl urbà suficient; més de 150.000 habitatges buits; i tota una tasca de rehabilitació de teixit residencial i d'espais públics pendent de fer”. “Hi ha alternatives, però l'Ajuntament no entra a discutir-les”, conclou.

Un rebost singular. Aquest urbanista i arquitecte ha participat directament en la redacció de les al·legacions que Per

Carles Dolç: “No té sentit fer una revisió expansionista quan la ciutat està estancada demogràficament”

l'Horta va presentar la setmana passada a la revisió del PGOU. El col·lectiu n'ha presentat 20.000. Com també n'ha plantejat el Tribunal de les Aigües, la Denominació d'Origen Xufa València, la Unió de Llauradors i Ramaders, Acció Ecologista Agró, Salvem el Cabanyal, Salvem el Botànic o el Col·legi d'Enginyers Agrònoms de València. Tots ells han hagut d'anar a corre-cuita per presentar les al·legacions, ja que no va ser fins el passat desembre que l'equip de govern va traure del calaix una revisió que ja es va tractar de començar a tramitar, sense èxit, els anys 2004, 2008 i 2010. La intenció de l'Ajuntament passa ara per donar llum verd al planejament al mes d'abril, com a molt tard. És a dir, l'equip de Rita Barberà pretén aprovar la revisió a només un mes de les eleccions municipals que podria fer canviar de color polític al cap i casal.

“La proposta de revisió del PGOU es presenta sense objectius i sense criteris. És pur continuisme d'un model desenrotllista, aliè als ràpids canvis que s'estan produint al món”, lamenta Enric Navarro, qui exerceix de portaveu de Per l'Horta. Aquest col·lectiu va nàixer l'any 2001, a les portes d'una bombolla immobiliària que va amenaçar de cobrir de ciment l'horta. La seua primera –i gran– fita fou presentar una iniciativa legislativa popular (ILP) a les Corts Valencianes, amb l'aval de 118.000 signatures (en calien només 50.000). Aquella proposta fou rebutjada per la majoria parlamentària del Partit Popular però fou el punt d'arrancada d'un moviment que, a colp de treball soterrat, ha contribuït a valoritzar aquest ecosistema humà i agrícola que ha retrocedit des de les 52.000 hectàrees que tenia l'any 1956 a les 28.500 actuals, repartides entre més de 45 municipis. La tasca de-

EVA MAÑEZ

EVA MAÑEZ

D'esquerra a dreta, Enric Navarro, agricultor i portaveu de Per l'Horta. Paco el Salao, agricultor de Cuiper. Rafael Osuna, productor de xufa del Racó

Revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de València

El PGOU de València data de l'any 1988. Ara l'Ajuntament de València n'ha impulsat una revisió que contempla la requalificació de 415 hectàrees d'horta.

	Sòl urbanitzable (actualment horta)		Zona afectada per carreteres
	Noves carreteres		Sòl urbanitzable (revisió del PGOU d'Alboraia)

FONT: Per l'Horta

conscienciació que s'ha fet des d'aquest col·lectiu ha possibilitat que avui l'horta siga percebuda com un actiu mediambiental. No es tracta, però, de limitar-se a un visió estrictament paisatgística, sinó, sobretot, d'assegurar la pervivència de l'horta com un sistema productiu viu i

rendible per als qui l'exploten, és a dir, els agricultors. Perquè, al capdavant, l'horta, sense agricultors, no existiria. "L'horta ha d'aspirar a ser el rebost de València", argumenta Enric Navarro. Terra i Xufa, l'empresa que ell i altres socis van muntar fa deu anys, es dedica

a la producció de xufa i productes ecològics. I, en contra de les opinions dels ocells de mal averany –que n'hi ha un bon grapat, també entre els mateixos agricultors de l'horta– la seua aposta està donant els seus fruits. Avui, el 50% de la seua producció (fan cols, porros, carxofes i un etcètera tan llarg com deixa aquesta terra que permet fins a quatre collites cada any) es destina al mercat europeu.

Un camp abandonat. Rafael Osuna també és dels qui viuen de la terra. Ens rep a l'alqueria familiar on el seu pare va viure fins l'any passat, al Racó de l'Anell, un grupet de cases envoltades de solcs perfectament arrencats de terra des d'on es fita el monestir de Sant Miquel dels Reis. "Viure de la terra és sacrificat", explica aquest llaurador que és vocal de la Denominació d'Origen Xufa de València. A Rafael, com a Empar, les modificacions que es volen introduir al PGOU l'afecten directament: un dels camps que ell treballa, de cinc fanecades, és una de les àrees que l'Ajuntament contempla requalificar. "Els polítics no s'adonen que requalificant fan un dany irreparable –argumenta– perquè aquesta terra, pel fet d'haver estat barrejada històricament amb arena de la platja i fem dels animals, té unes

de l'Anell; i Empar Puchades, veïna de la pedania de Castellar, al sud de València.

característiques que la fan insubstituïble. Això és especialment greu en el cas de la xufa”. “No podem marxar a Bétera, per exemple, perquè allí el terreny no té les característiques d’aquest”, conclou. Aquesta campanya, els seus camps han produït 20.000 quilos de xufa. Al terme municipal de València es localitza el 30% de la superfície de cultiu de xufa que està sota la DO. “Mantindre la rendibilitat de l’agricultura no és senzill, com tampoc ho és estar en un mercat on els preus els acaba marcant la gran distribució –argumenta Rafael–. Als polítics caldria demanar-los que ens ajudaren, en lloc de posar-nos travetes com passa ara”.

El fet cert és que fins ara els gestors públics han fet ben poca cosa pel manteniment d’un ecosistema que, ja l’any 2000, el Consell Valencià de Cultura va començar a tractar especialment per la via legal. “Es necessita una intervenció immediata d’instàncies integradores, és a dir, de les autoritats polítiques”, deia aleshores el dictamen del CVC. Durant les últimes dècades, l’horta ha estat víctima de la lògica pressió urbanística inherent al creixement demogràfic. Però ha estat igualment damnificada per la incompetència dels polítics a l’hora de protegir-la i potenciar-ne els actius. De fet, l’any 2008, el govern de Francisco

Camps va donar carta de naturalesa al Pla d’Acció Territorial de Protecció de l’Horta (PATPH). El document tenia mancances significatives (com ara posar l’èmfasi en una visió paisatgística) però era la primera volta que una administració valenciana contemplava mesures de conservació d’aquest ecosistema. Set anys després de l’aprovació del PATPH cap de les mesures que allí es proposaven no s’ha implementat i el document ha quedat arraconat en algun calaix de la Conselleria de Territori i Habitatge. Ni s’han rehabilitat alqueries, ni s’han creat itineraris turístics, ni s’han articulat mecanismes de compensació per “les funcions i serveis ambientals i de conservació del paisatge” que, indirectament, realitzen els agricultors.

“No es tracta que ens donen subvencions –argumenta Enric Navarro, de Per l’Horta– però sí que es tinga en compte el paper que fem en la custòdia del territori”. Al marge d’això, Navarro creu que hi ha mesures senzilles de posar en marxa que podrien facilitar l’activitat dels agricultors: crear una marca de qualitat que aixoplugue els productes que es conreen a l’horta; facilitar parades a productors en els mercats municipals; o simplificar els tràmits administratius per a la venda directa als consumidors finals. “Hi ha molt de

marge per fer coses sense necessitat de gastar-se diners. El que manca és voluntat política”, explica.

“Vivim en una ciutat suplantada, una ciutat on hi ha una Ciutat de les Arts i de les Ciències que ni té art ni té ciències; una ciutat que té horta però no en té cura”, reflexiona Empar Puchades i continua, sense amagar un neguit profund: “Els qui ens governen estan cecs d’avarícia i orgull i fan polítiques especuladores, al marge dels ciutadans”. “No podem perdre ni un metre més d’horta; ni un pas enrere més”, rebla Enric Navarro. Avui Navarro no està directament afectat per la revisió del PGOU però s’ha pres aquesta nova embranzida urbanística com una cosa ben personal. Ell i la seua família ja foren víctima de les grues fa una dècada. Aleshores, els van arrabassar l’alqueria centenària on ell i la seua família vivien, al barri de Benicalap, per mitjà d’un PAI que promovia l’empresa Onofre Miguel. Els van compensar amb 12 milions de pessetes. Avui, sobre aquells terrenys s’alça l’inacabat estadi del València CF. L’any 2013 Onofre Miguel va presentar concurs de creditors. Enric continua a la trinxera: “Volen la destrucció planificada de l’horta, però no ho tolerarem”, diu.

Violeta Tena